

okokat

és vasal

osmester,

edout.

közöltetnek!

ertrugyar

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

gyártására,

1924. július 16.
 Hely: Kolozsvár, St. Barón
 P. (Brassai-utca) 10
 Szerkesztőség
 Adószám: 977
 Hely: Kolozsvár, St. Barón
 P. (Brassai-utca) 10
 Szerkesztőség
 Adószám: 977
 Hely: Kolozsvár, St. Barón
 P. (Brassai-utca) 10
 Szerkesztőség
 Adószám: 977

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ZSÍDIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	750
Félévre	380
Negyedévre	200
Egy hónapra	70
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	3.20
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25 ct
Egy szám	1.50 ct

1924 július 17 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 157. szám

5684. Tamuz 15

A titokzatos londoni megfigyelő

Amerika mégsem küldött delegátust Londonba, csak egy megfigyelőt küldött, akiről azt jelentik a táviratok, hogy **nagy titokzatoság veszi körül**. Végeredményben ennek a titoknak a felpattantása a londoni konferencia feladata. Az amerikai megfigyelő ott ül a konferencia zöldasztalánál, figyel és hallgat. Valami egész n demonikus karaktere van ennek a szerepnek. A megfigyelő ott fog ülni két hétig és hallgatni fogja a szenvedélyes vitákat és szövegeket, miközben a bizonyosságnál is jobban tudja, hogy ennek az egész kérdésnek a kulcsa az ő kezében van, csak meg kell szólalnia és egyszerre el van döntve a vita. Mert ennek a hallgató és megfigyelő embernek van a legfontosabb szerepe a konferencián. A diktátor, aki ha megszólal, bárány-engedelmisséget tud parancsolni a marakodó feleknek.

Az olvasó még bizonyára emlékszik, hogy a chequersi incidens lényege abból állott, hogy Anglia meg akarja szüntetni a jóvátételi bizottság döntőbírói szerepét, míg Franciaország szenvedélyesen ragaszkodik ehhez a maga képére teremtett intézményhez. Hetekig folyt a vita, amelyet még kiéleltett a meghívó affér is, de eldöntve mind a mai napig nem lett. Ezt a kérdést ugyanis sem Anglia, sem Franciaország eldönteni nem tudja, hanem egyesüdvél Amerika. Mérvadó körök úgy tudják, hogy a döntés már utban is van, a hallgató ember még nem szólalt meg ugyan, de körülötte suttogják már, hogy Amerika szembehelezkedik a francia állásponttal és nem ismeri el a jóvátételi bizottságot. Ez pedig a dolgok veleje. Mert a Dawes tervezet szerint az első segítséget, nyolcszázmillió arany márcát az amerikai bankárok adnák Németországnak. Természetes, hogy ezek biztosítani akarják jogait és tisztázni a viszonyt adós és hitelező között. Ezt a magánjogi viszonyt pedig semmi szín alatt nem engedik megzavarni a német-francia politikai helyzet alakulása által. Egyszerűen nem fogadnak el egy politikai bizottságot, amilyen a jóvátételi bizottság, amely hitelezői viszonyába Németországgal kénye-kedve szerint beleszólna. Ami pedig óvhatatlan abban az esetben, ha a jóvátételi bizottság mulasztást konstatál és olyan szankciókat alkalmaz megint, melyek a német adós fizetőképességét veszélyeztethetik, sőt tönkreteszik.

Az amerikai hitelező nem akarja a pénzt a francia politika esélyeire kockáztatni. Ha pedig Amerika nem ad pénzt, akkor az egész Dawes tervezet kutba esik, a német szanalás lehetetlenné válik s az egész helyzet felfordul. Ez a felfordulás nemcsak Németországra és Franciaországra, de egész Európára kiszámíthatatlan következményekkel járna. Azok a feltételek, amelyeket az amerikai bankárok a német kölcsönhöz fűznek, igen határozottak: a kölcsön megelőz minden más kötelezettséget, a jóvátételi fizetéseknek alkalmazkodniok kell Németország fizetőképességéhez és az előlött való döntésből a jóvátételi bizottság kizárandó. Mivel pedig a Dawes tervezet oly összefüggő egész, amelynek főbb rendelkezéseit egyik fél sem módosíthatja, a kölcsön megadása attól függ, hogy Franciaország **elejti-e a jóvátételi bizottságnak döntőbírói szerepét**. Így derül ki tehát, hogy a londoni konferencia sorsáról voltaképpen Amerika dönt.

De még egy tekintetben jut nagy, mondhatni döntő szerepe Amerikának. Az esetben is, ha a Dawes tervezet sikerül s Németország megkapja a kölcsönt. A Dawes-tervezet szerint ugyanis Németország nem fizetné tovább a francia katonai megszállás költségeit. Ezek a költségek Franciaországot terhelnék, ami óriási módon megrontaná a francia államháztartást s lehetetlenné tenné a költségvetés rendbehozását,

ami viszont a francia valutára végzetes lenne. S mivel a Morgan-bankház Franciaországnak valutacélokra adott kölcsönt, ez a kölcsön veszélyeztetve volna a francia államköltségvetési egyensúly teljes felborulása által. Ugy, hogy Franciaország ketős probléma elé kerül: ha lehetővé akarja tenni a Dawes-tervezet végrehajtását és az amerikai német kölcsönt, akkor fel kell áldoznia a jóvátételi ösz-

szeg monopóliumát. Ha pedig elfogadja a Dawes-tervezetet minden konzekvenciájával, **meg kell szüntetnie a megszállási politikát**, mert különben az amerikai hitelezők megszorítják a hurok nyaka körül. Ez pedig a pénzügyi dekadencia jelenti. A hurok vége ott van a hallgató amerikai kezében, aki némán és titokzatosan ül a londoni zöldasztalánál és adott pillanatban elveti a sorsdöntő kockát.

Bianu szenátor a megértés politikáját hirdeti

Nyilatkozik az Uj Keletnek. Nem vehetik el a zsidóság jogát a nyilvánosjogu héber iskolához. A kisebbségektől csak lojalitást vár. A numerusz klauzusz ellen

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bianu szenátor nevének mindig barátságosan csengése volt a kisebbségi közvéleményben és ismeretes szenátusi felszólalásaival azt a látszatot keltette, hogy egyik legkérelmezhetőbb ellensége az itt élő kisebbségek kulturális, politikai és gazdasági törekvéseinek. Most, hogy a parlamenti ülészek lezárása után Bianu szenátor Kolozsváron tölti nyári szünétét, időszerteinek találtuk felkeresni, hogy szemtől-szemben ismerjük meg a véleményét annak a politikusnak, akiről eddig felszólalásai és nyilatkozatai révén csak azt tudtuk, hogy egyformán ellensége a kisebbségi élet minden megnyilatkozásának.

Ahogy Erzsébet uti lakásán beszélgetünk Bianu szenátorral, egy csapásra megváltozik személyéről és működéséről kialakult véleményünk. Bianu szenátor kellemes megjelenésű öreg ur, akinek jószágot tükröz szeme és arca, közvetlen és barátságos beszédmodóra rögtön elárulja, hogy nem az úgynevezett „kisebbségfalók” fajtájához tartozik. Önkénytelenül is az ődik agyunkba, hogy mindketten — már tudniillik Bianu szenátor és a kisebbségi közvélemény — egyforma fatális optikai csalódásnak vagyunk az áldozatai. Bianu szenátor Bukarestből a kisebbségi élet minden megnyilatkozását irredentizmusnak véli, mi Erdélyből pedig valamennyi nyilatkozatát és felszólalását izzó türelmetlenségnek és a gyűlölet hirdetésének. Annyi bizonyos, hogy Bianu optikai csalódása súlyosabban esik a latba, mert az ő tévedéseitől nagyon sokszor függ a mi egész sorsunk és életünk, míg abból, hogy mi hogyan vélekedünk róla, neki semmi kára sincs.

Ezt a gondolatunkat nem is halgatjuk el és rögtön azzal kezdjük a beszélgetést, hogy az erdélyi kisebbségi közvélemény nagy keesérséggel regisztrálta el szenátusi felszólalásait és sajtónyilatkozatait, amelyekből az világott ki, hogy ő egyike azoknak, aki a gyűlölet magvát veti el az itt élő népek között. Bianu szenátor cseppet sem lepi meg közlésünk, ugyalszik, jól van értesülve a kisebbségi közvélemény hangulatáról és mosolyogva adja meg a választ:

Nem akarunk erőszakos romanizálást

— Működésének célját és tendenciáját kezdettől fogva hibásan értelmezték. Soha sem akartam és nem is akarok gyűlöletet és ellenségeskedést hirdetni az ország lakói között. Egyedüli kívánságom, az, hogy a kisebbségek béküljenek ki az adott helyzettel és legyenek lojális polgárai az államnak. A román államnak már összetételénél fogva sincs szüksége arra, hogy a kisebbségek létét megtámadja, mert a román lakosság fölünyes többségben van a kisebbségekkel szemben. Egészen más volt a helyzet Magyarországon, ahol a kisebbségek többségben voltak a magyarokkal szemben és ahol éppen ezért tüzzel-vassal igyekeztek elmagyarosítani a nemzetiségeket.

— Mi ezzel szemben nem akarunk elrománosítani senkit, csak azt kívánjuk a kisebbségektől, hogy jó állampolgárok legyenek. Szemben a régi magyar iskolatörvényekkel, mi csak azt akarjuk, hogy a román nyelvet is tanítsák

a kisebbségi iskolákban, de **nem akarjuk elko-bozni azoknak kisebbségi tanítási nyelvét**. Az viszont, hogy a román nyelv tanítását megköveteljük, maguknak a kisebbségeknek is csak érdeke, hiszen aki itt akar élni, annak legelső sorban érdeke az állam nyelvét megtanulni.

A Tarbut ügye

— Ezek az intenciók, szenátor ur, — vettük közbe — a gyakorlat másképen fest. Itt van például a mi ügyünk, a zsidó iskolák kérdése. A kolozsvári Tarbut gimnázium minden szempontból eleget tett a kormány romanizálási rendeletének, a miniszter mégis elko-bozta az iskola nyilvánossági jogát és most az a helyzet, hogy az iskola növendékeinek annak ellenére, hogy az iskola tanárainak egy része román, állami tanárokból álló bizottság előtt kell vizsgáznok. Nagyváradon pedig, ahol a közoktatásügyi miniszterrel való megállapodás értelmében egyelőre az első és második osztályban vezették be a román tanítási nyelvet, szintén elkobozták az iskola nyilvánossági jogát, az állami bizottság pedig hatvanöt százalékát buktatta el a növendékeknek. Ilyen körülmények között érthető, ha a szülők inkább le akarnak mondani gyermekeik iskoláztatásáról.

Bianu szenátort láthatólag meglepte közlésünk és leplezetlen csodálkozással válaszolt:

A zsidóságnak joga van a héber nyelvhez

— Erről nem is tudtam. Azt hittem, hogy az erdélyi zsidó gimnáziumokban a **héber nyelv az előadási nyelv**, a román nyelv pedig csak kötelező tantárgy. Ha ez nem így van, akkor annak valószínű oka, hogy önöknek sem tanárai, sem tankönyveik nem voltak a héber tanítási nyelv bevezetésére. Ez azonban nem jelent semmit, mert önöknek **igenis megmaradt a joguk ahhoz, hogy iskolájukban héberül tanítsanak**. Hogy a héber halott nyelv, az nem lehet ellenvetés, mert a halott nyelvek feltámadhatnak. Itt van a példa rá: Írország, amelynek lakói az utolsó négyszáz évben elfelejtették nyelvüket és csak angolul beszéltek. Most azonban, amikor függetlenségüket kiharcolták, lázas mozgalom indult meg közöttük nemzeti nyelvük feltámasztására, s egy-két évtized múlva bizonyos, hogy írül fognak beszélni.

Szakítani kell az asszimilációs multtal

— Igen szeretnénk tudni — mondottuk — szenátor urnak a véleményét a zsidó, különösen pedig az erdélyi zsidó problémáról. — A zsidó problémát, felelte Bianu szenátor, külön kell választani az általános kisebbségi kérdéstől. A régi zsidóságnak román az anyanyelve és magát romának vallja. Ezzel szemben az erdélyi zsidóság magyar kultúrában nőtt fel és a magyar kisebbséghez tartozónak deklarálja magát. Természetesen ez az állapot nem tűrhető tovább és mi joggal várjuk el a zsidóktól, hogy úgy, amint a régi magyar uralom alatt a magyar nyelvhez nőttek hozzá, most a román nyelvet tegyék magukévá. Hasonlóképpen megkívánjuk tőlük teljes joggal, hogy ne legyenek irredenta törekvéseik, vagy manifesztációik. Mert meg kell

okokat

és vasal

osmester,

Erdélyi chaluc Beszarábiában

*

A beszarábiai Edintából levelet ír nekünk Jechiel Sabath chaluc, aki néhány nappal ezelőtt Erdélyből Csernovitzba ment és az ottani Chaluch-Otthonban való kiképzése után Kisenevbe, innen a Hotin-megyei Edintába tette át működése színterét. Utjáról ezt a közvetlen leírását adja:

Kisenevből éjjel tizenegy óra felé indul el vonatunk és két órákor érkezünk Udgenibe, ahol át kellett szállani egy vicinálisra. Ez a vicinális folyton fölfelé ment, ami annál csodálatosabb, mert az egész vidéken egyetlen dombot, vagy emelkedést nem láttunk. Magamban leszűrtem ebből a tanulságot, hogy az ember fölfelé mehet akkor is, ha nincs magaslat.

Deli tizenkét óra volt, amikor Dondosani állomásra érkezett a vonat. Itt egész szekértábor várja az utasokat, hogy beszállítsa a közeli községekbe. Egy keményfejű orosz favarossal alkudoztam egy félórashozzat és miután megállapodtam vele, felültem a kocsiira, amely megindult a huszonnégy kilométerre fekvő Jedeniez felé.

Körülbelül tíz kilométernyi távolságban elértük az első falut. Ezután még nyolc kilométert elegeztünk a második faluig, ahol a kocsi szülei laknak. Ha az ember a falu egy mesterséges emelkedéséről nézi a községet, azt hinné, hogy a dűldező zsufedeles házak csak a mezői munka idejére készültek. Most már jobban megértem, hogy Potemkin hercegnek miért kellett azokat a bizonyos szép falvakat felépítenie. Szekerünk egy ilyen kunyhó mellett állott meg. Kocsisunk enni adott a lovaknak, az alatt pedig apja kijött hozzánk és pompás friss kenyérre, jízű sajttal, borral kínált meg. Az orosz paraszt jószívűsége és vendégszeretete látszott már a módon, ahogy az enni és innivalót kínálta. Nagyon csodálkoztam, hogy nem iszom bort és hogy a friss vizet jobban megbecsülöm.

Kis idő múltán ismét kocsiira ültünk. Amikor egy kanyarodóhoz értünk, legnagyobb meglepetésemre egy kocsiival találkozunk, amely mellett rendőrmester állott. A kocsiin három orosz zsidó, a pajeszos zsidó ült, a bakon pedig a kocsi mellett egy csendőr szuronyos fegyverrel. Hallom, amint instrukciókat kap az őrmestertől, aki később odajön hozzánk és helyet kér a kocsiin.

Nagyon kíváncsi voltam, mit jelent a csendőr a pajeszos zsidók kocsijának bakján, mire elmondta, hogy azért adott fegyveres kíséretet melléjük, hogy a falvak lakói ne gúnyolják őket. A zsidók közül az egyik ugyanis tiszteletreméltó utazó csodarábbi volt, a másik kettő a sámesze.

Megérkezünk Edintába és kocsiom egyenesen a Chaluch-Otthon előtt állott meg. Leugrottam a szakérről és bekiáltottam héberül:

— Megjött chaver Sabath!

A fiúk erre kifutottak a műhelyből. Kilencen voltak, mire megjegyeztem, hogy legfőbb ideje már, hogy minjan legyen és beállók tizedüknek. Nagy öröm, de nem vittek mindjárt az Otthonba, hanem előbb meg kellett fürödnöm, csomagomat befecskenedezték fertőtlenítő-szerrel, nehogy valami hivatalos vendéget vigyek közéjük.

Ezután látogatást tettem a chalucák műhelyében, ahol varrás mellett találtam őket. Az asztalosműhelyben eladásra készen állanak buterberendezések és egyéb asztalosmunkák. Most itt vagyok, boldog együttlében a többiekkel, akikkel együtt leszena habaa b'Jerusalem üdvözlettel köszöntöm az Uj Keletet és olvasóit.

Windischgraetz hercegre bebizonyították, hogy hazudott

Halottgyalázás miatt megindult az eljárás ellene

(Budapest, július 16.) Régióta húzódo és a magyar politikában nagy port felkavart ügyet tűzött ma ki tárgyalásra a budapesti törvényszék vádta. 1921 májusában cikk jelent meg a „Pester Lloyd“-ban Windischgraetz Lajos herceg tollából. A cikkben az volt, hogy Károlyi Mihály deteista célokra Párisból pénzt kapott az antant-köröktől. Ezt a pénzt a cikk szerint egy Szegeden jelentős szerepet játszott politikus vitte Magyarországra. Holló Lajos lakásán beszéltek meg a deteista célokra kapott pénz szétoztásának módzatait és ott rendelkeztek a pénzzel.

A cikk megírása után a parlamentben kérdőre vonták herceg Windischgraetz Lajost, hogy mire értette célzását, ki az a Szegeden előkelő szerepet játszó politikus, aki állítólag résztvett a Holló lakásán megtartott tanácskozáson.

— P. Ábrahám Dezső, a szegedi kormány volt miniszterelnöke, — válaszolta Windischgraetz.

P. Ábrahám Dezső sajtó útján elkövetett rágalmozás, Holló Gábor pedig halott emlékének meggyalázása címén pert indított Windischgraetz Lajos herceg ellen, aki a nyomozás során a valódiság bizonyításának elrendelését kérte. Ez meg is történt. A vizsgálóbíró több politikust és kato-

nát hallgatott ki az ügyben, közöttük gróf Károlyi Imrét, Vázsonyi Vilmost, Csicseri Orosz György és Rubint tábornokokat, Hohenburger hadbíró tábornokot és a Tisza-perben nagy szerepet játszott Sztupka alezredest.

Vázsonyi Vilmos és gróf Károlyi Imre nemleges vallomást tettek, amennyiben kijelentették, hogy semmit sem tudnak a dologról és különösen nem tudnak P. Ábrahám Dezső és Holló Lajos állítólagos szerepéről semmit. Mások azt vallották, hogy szintén nem tudnak konkrétumot az antant-pénz körül Ábrahámra és Hollóra vonatkozóan, tudnak ellenben arról, hogy külföldről tényleg érkezett valamelyes pénz. Sztupka alezredest kijelentette vallomása során, hogy a Consten-féle jegyzőkönyvek a forradalom alatt eltűntek. Constennek hívták azt a német őrnagyot, aki a háború végfelé Károlyi Mihály ellen nyomozott (?)

Közben elkészült a vádirat Windischgraetz ellen, aki kifogásokkal élt a vádirattal szemben és kifogásait tegnap tárgyalta a vádta.

A vádta elutasította a kifogásokat és vád alá helyezte Windischgraetz Lajos herceget részben sajtó útján elkövetett rágalmozás címén, részben halott emlékének meggyalázása miatt.

Megkezdődött a londoni konferencia

Herriot a versaillesi szerződés alapján áll. Németországot a jövő héten hívják meg a konferenciára. Befejezés előtt az angol-orosz tárgyalások

(Páris, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily Mail“ szerint Herriot Londonba utazása előtt pártjával szemben álláspontját a következőkben foglalta össze: Semmi kifogása sincs a Ruhrmegszállás láthatatlanná tételére. A csapatok visszavonásához azonban csak olyan mértékben járul hozzá, amint a külföldi pénzpiacra nyolcszázmillió font értékű német ipari vasúti kötelezvényt értékesíthet. Nem hajlandó jövőre a Rajna-vidék első szektorát kiüríteni, mert álláspontja szerint a versaillesi szerződésben megállapított megszállás határideje még nem járt le. Fentartja a versaillesi szerződés valamennyi jogát. Véleményeltérés esetén a jóvátételi bizottság amerikai szakértőt vegyen igénybe. Fentartotta az önálló eljárás jogát, ha Németország mulasztása esetén a szövetségesek nem tudnának a megtorló intézkedésekben megegyezni.

A jóvátételi bizottság a Dawes-féle tervezet végrehajtására a következő feltételeket állapította meg: Németországnak a Dawes-féle jelentésben javasolt engedményeket meg kell tennie. A jegybanknak működését azonnal meg kell kezdenie, a vasutak kiaknázására pedig részvényirtás alakítandó, azonkívül az első nyolcszázmillió kölcsönt a maga egészében el kell helyezni.

(London, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma kezdődött Londonban az antant államainak konferenciája. Az angol külügyminisztériumban tíz nemzet jelentette be részvételét közel száz delegátussal. A konferencia tartama még nincs megállapítva, egyelőre még tíz nap és három hét között ingadozik. A konferenciát Ramsay Macdonald, Nagybritánia miniszterelnökének bevezető beszéde nyitja meg.

A konferencia hivatalos és egyben társalgási nyelvei a francia és az angol. Macdonald ma ünnepi bankettre hívta meg az összes idegen államok delegátusait, akik az angol fő városba érkeztek. Mértékadó angol politikai körökben biztosra veszik, hogy a jövő hét folyamán Németországot is meghívják a konferenciára és hogy a londoni konferenciának döntő jelentősége lesz Európa minden ma vajudó kérdésében. Az angol lapok jelentései szerint Mussolini olasz miniszterelnök állítólag szigorú utasításokat adott az olasz megbizottaknak, hogy a Dawes-féle javaslat tárgyalásakor kizárólag csak gazdasági kérdésekben szóljanak hozzá a vitához.

A sajtó a londoni konferenciát a versaillesi békekonferencia óta tartott konferenciák között a legfontosabbnak tartja

és döntő jelentőségűnek mondja. Macdonald megnyitóján kívül Herriot felszólalását is várják a konferencián. A delegátusok egyébként már ma délután megkezdik a program tanulmányozását. Herriot-t a pályaudvaron nagy éljenzéssel fogadták. A belga delegáció Theunissal az élén érkezett meg. A fogadtatásnál Macdonald is megjelent. Herriot a sajtó képviselőinek kérdéseire kiterő válaszokat adott azzal a megokolással, hogy nem kíván a konferencia munkálatainak elsőbe vágni. Kijelentette, hogy valamennyi résztvevőt az a kívánság hatja át, hogy a Dawes-jelentés hamarosan végrehajtható legyen. Elismeréssel nyilatkozott Macdonaldnak arra irányuló fáradozásairól, hogy elég tegyen Franciaország jogos kívánságainak.

A „Newyork Herald“ londoni tudósítója jelenti, hogy Baldwinak az alsóházban tett azon javaslatát, hogy a jóvátételi bizottság

külön bizottságot küldjön ki az esetleges német mulasztások megállapítására és

a megtorló intézkedések foganatosítására,

a kormány kedvezően fogadta. Macdonald a javaslatot Herriot-val is ismertetni fogja. Lehetséges, hogy ezzel a konferencia előtti kérdések legnehezebbike megoldódik.

A londoni konferenciától függetlenül tovább folytatják az angol orosz tárgyalásokat is, amelyek befejezésük felé közelednek. Az angol és orosz kormányok máris megállapodtak abban, hogy a kötendő kereskedelmi szerződésben egy határozatot vesznek fel, melynek értelmében feloldják a cári kormány letétjeit és az orosz vállalatok követeléseit, melyeket a szovjet-kormány letiltott.

A szerződés végrehajtása biztosítva van, mert a letétek és az orosz vállalatok követelései a bankoknál vannak, kik viszont tulajdonosai az orosz értékpapiroknak is, miután az angol hitőkés nem fektette pénzét orosz állampapirokba.

Magyarország betiltotta a tranzitó marhakereskedelmet. A magyar kormány rendeletet adott ki, melyben betiltja a romániai marha Bécsbe irányított kontingenseinek Magyarországon való tranzitóforgalmát. A rendeletet már folyó hó 15-ére jelezték, de életbeléptetését e hó 20-ikára halasztották. Mint értesülünk, a bécsi marhakereskedők és az állatvásárpénztár megbizottai küldöttségileg kéri a magyar pénzügyminisztert a rendelet visszavonására, mert a rendelet súlyos válságba sodorja a bécsi piac hussellátását és az egész bécsi marhakereskedelmet veszélyezteti.

Kilakoltatás 300 lej ki nem fizetett sápmiatt. A sajtótörvény alapján kérem a következő nyilatkozat közlését: Alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy az „Uj Kelet“ folyóévi július hó 14-én megjelent „Kilakoltatás 300 lej ki nem fizetett sápmiatt“ cikkében az ellenem felhozott vádak, mint az igazságnak meg nem felelőket visszautasítom, különben ügyvédem által a cikk szerzője ellen rágalmozás miatt pert indítottam. Cluj, 16. Iulie 1924. Coriolan Lang.

1980 LEI
a legújabb tavaszi férfiföltöny

Katz és Men del
cégnél Cluj, Főter 10.

Mi történt Gyaluban?

Kulturaterjesztés pálinkával. Hodor Victor közigazgatási vezérfelügyelő nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Új Kelet tudósítójától.) Tegnap beszámolt az Új Kelet arról, hogy vasárnap délután titokzatos ügynökök jelentek meg Gyaluban, akik hatósági személyek jelenlétében pálinkával fűszerezett antiszemita népgyűlést tartottak. Megírtuk azt is, hogy az izgatásnak csak azért nem lett fogantója, mert a gyalui parasztok sem az izgató szavaktól, sem a pálinkától nem hagyták megtevéveszteni magukat, nem pedig, azért miután a hatóságok megtették volna kötelességüket.

Ma délelőtt felkerestük Hodor közigazgatási vezérfelügyelőt, aki jelenleg Muresan prefektust helyettesíti állásában és felvilágosítást kértünk tőle az ügyben. Hodor vezérfelügyelő kijelentette, hogy **vasárnap is Gyaluban tartózkodott**, a hirdetett népgyűlésre is el akart menni de mikor arról értesült, hogy a gyűlésen pálinkát fognak osztogatni, lemondott erről a szándékáról, mert nem tartotta összeegyeztethetőnek a hivatalos antialkoholista propagandával az alkoholos jellegű kulturális gyűlést. Arról azonban, hogy az ülésen a szónokok a zsidók ellen izgatták volna a parasztokat, nem értesült.

A zsidó humor

Irta Szabó Imre

(Második közlemény)

A zsidókkal vonatkozásba hozott viccek nem mondhatók zsidó humornak. A régivágású zsidó intellektuelnek a néppel szemben éreztetett elnéskedő fölénye csupán, aminek el kell tűnnie a zsidó nép tekintélye gyarapodásával.

Más és tisztultabb érzés ömlik, szomorú öngyöny Solem Alejchem egyik alakjának a szavai-ból, aki a megelégedett szegények városában, Kaszrelivkétől elkertült a nagyvilágba, Párisba is, ahol valahogy bejutott Rotschildhoz. Elmondotta neki, hogy háromszáz rubelért elárulja az örök élet titkát.

Rotschild kiutalta emberünknek a jótanácsért követelt összeget, mire a mi zsidónk megszólal: — Uram, ha Ön örökké élni akar, dobja el magától Páris és hurcolkodjon át hozzánk, Kaszrelivkébe. Uram, Ön ott soha meg nem fog halni. Miért? Mert amióta Kaszrelivke városa fennáll, jól hallja meg uram, ott gazdag ember nem halt meg.

Ilyen a zsidó adoma. A azonban nincs zsidó humor abban a közkeletű viccben, amely elbeszéli, hogy egy müncheni vendéglőben két antiszemita bizalmas beszélgetése közben zsidó telepedik az asztalhoz.

A két ur hallgat.

A zsidó sört rendel, igazgatja a székét, tenyerével lesöpri a tölgyfa asztalt és úgy tesz, mint aki itt be akar rendezkedni.

Megezólal az egyik germán:

— Figyelmeztetem önt uram, hogy mi ketten itt elszánt antiszemiták vagyunk.

— Semmi baj — teledi egykedvűen a zsidó — amíg az urak nyugodtan viselkednek, az asztalnál maradhatnak.

Ez semmi más, mint szemléltetése a zsidó „chüpenek”. Nincs köze a zsidó humorhoz, mert nem fakad a szív mélysegeiből.

A sadchen szatírának nagy szerepe van a zsidó humorban. Sadchennek lenni, proviziókért házasségeket összehozni inkább nevesítés, mint megvető foglalkozás. Fonákja az önzetlen házasságkötések körüli buzgólkodásnak. Leginkább asszonyok dolga ez és — különösen, ha a házasság sikerült — a partikat összehozó asszonyt a legmegbecsültebbek közé sorozzák. Férfi azonban, ha keresettel köti össze ezt a buzgólkodást, nem kerülheti ki a gany fullánkijait.

Az üzleti „sadchenség” ostorozója a következő jellemző vicc:

Egy fiatal kereskedőhöz beállít a sadchen. Előadja a „jó párti” minden előnyös vonatkozását, amik azonban nem elégitik ki a vőlegényjelöltet.

— Hiába — mondja — kedves uram, ön nekem csak olyan partit ajánlhat, amelynek megvan e három főlétele: jó család, szép leány és megfelelő hozomány.

A sadchen erre fölállott a székről és távozóban méltatlankodva mondja:

— Kedves uram, önnel nem lehet mit kezdeni. Mert amit maga kíván, abból én három partit csinállok.

A déli órákban sikerült megtudnunk, hogy a népgyűlés vándorszónokai Gallia Tudor asszony, Ivan Pop Florentin és Marcu urak voltak, akik Kolozsváron is szándékoznak kulturális előadást tartani. Tudor Gallia asszony ma egyébként fent járt a prefektúrán, ahol Hodor prefektus rosszalását fejezte ki előtte a népgyűlésen tartott szónoklata miatt. Tudor asszony a prefektusnak kijelentette, hogy a gyűlésnek tisztán kulturális jellege volt és azon senki ellen sem izgatott. A gyalui hatóságok egyik tagja, aki jelen volt a gyűlésen, azt jelentette a prefektusnak, hogy a népgyűlés szónokai a baptizmus ellen beszéltek.

Látnivaló tehát, hogy a gyalui ügyben mielőtt még a vizsgálat megindult volna, már is mesterségesen káoszt akarnak teremteni azok, akiknek erre okuk van. Mi azonban sehogy sem tudjuk megérteni azt, hogy kulturális, vagy baptistaellenes népnépevény miért van szükség pálinkaosztogatásra. Azt természetesen még kevésbé értjük, hogy ezt a békés kulturális népgyűlést miért tagadta le előttünk a gyalui csendőrség.

Duca tanácskozása Bratianuval

Bukarest, július 16. Duca külügyminiszter Prágából visszaérkezett és hosszabb megbeszélést folytatott Bratianu külügyminiszterrel.

Felemelik a külföldi táviratok díját

Bukarest, július 16. A közlekedésügyi minisztérium jóváhagyta a postavezérigazgatóság azon rendelkezését, hogy az aranyfrank egyenértéke 50 leiben állapíttassék meg. Az új külföldi távirati díjszabásokat ezentul e kulcs szerint számítják, ami a díjak lényeges emelését jelenti. Az új díjszabás július hó 20-án lép életbe.

Amerika hadihajókat küld Braziliába

New-York, július 16. Amerika hadihajókat küld Santosba. A braziliai forradalomról ellentétes hírek érkeztek. Rio de Janevióból a kormánycsapatok nagy sikerét, Argentiniából pedig a forradalmárok győzelmét jelentik.

Egy másik távirati jelentés szerint San-Paolot a kormánycsapatok körülzárták. A felkelők sikerei valótlanok.

Sorra beszűntetik üzemeiket a ruhrvidéki tárnák

Berlin, július 16. A ruhrvidéki bányákban az eladás lehetetlensége miatt ijesztő arányú a munkahiány. A howdeni bányatársaság öt tárnájában beszűntették a munkát.

Primo di Rivera spanyol miniszterelnök Gibraltár és Ceuta elcsereléséért

Madrid, július 16. Primo de Rivera elutazása előtt kijelentette, hogy Spanyolország fötörekvése lesz elcsereelni az afrikai Ceutát Gibraltárért. Azt hiszi, hogy ennek most már nem lesz akadály, mert Ceuta hadikikötőjét az utóbbi években kiépítették. Primo de Rivera Tetuanban szemlét tartott a csapatok felett, majd továbbutazott a frontra. A Spanyolországba hű marokkói főnökök összejövetelében Primo de Rivera kijelentette, hogy Spanyolország a spanyol protektorátust a civilizáció és a haladás mintaképévé akarja tenni. Éppen ezért a gyűlöletnek el kell tűnnie Ha a béke újból helyreáll, Spanyolország egyetlen spanyol katonát sem akar Marokkóban hagyni és az ország saját katonai erőit fogja megbizni azzal a feladattal, hogy a marokkókat személyes biztonságát biztosítsa.

Amnesztia és botrány a bolgár parlamentben

Szofia, július 16. A bolgár sobranje ma nagy szavazattöbbséggel megszavazta az amnesztiát mindazon katonafoglyok számára, akiket különböző katonai vétségeikért (a hazatérést kivéve) 1912 től kezdődőleg a mai napig a haditörvényszékek elítéltek. Pastuhoff szocialista amnesztia beszéde alatt súlyos botrány tört ki, melynek epilógusául 31 szocialista képviselőt 2 hétre kizártak a parlamentből.

HIREK

az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Új Kelet cikkeinek atányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Vátozások a városi tanácsosok ügybeosztásában.** A kolozsvári tanács tegnap tartott ülésén dr. U alea polgármester új szolgálati beosztást jelentett be. Eszerint Moga tanácsos, aki eddig a város pénzügyeiről referált, át fogja venni az ipari és kereskedelmi osztályt. Moga ugyanis alapos ismerője a város adminisztrációja egész komplexumának. Mint közigazgatási tisztviselő már évtizedek óta működik és ismeretes, hogy a Pop Julian-féle polgármester válság idejében, a kormány Mogát nevezte ki mint szakembert minden politikai vonatkozás nélkül a polgármesteri teendők ellátására addig, amíg ezt az ügyet nem intézték el véglegesen. Már akkor több városi ügy rendezésében mint szakavatott és hozzáértő tisztviselő tűnt ki. A kormány annak idején Mogát saját kérelmére visszahelyezte a pénzügyi osztály élére. Most azonban, hogy a városi üzemek kommercializálásának tervét előtérbe lépett, a tanács jónak látta, hogy Moga kerüljön a kereskedelmi és ipari osztály élére, amelyre a közeljövőben igen fontos feladatok várnak. Ugyancsak fontos munkakört osztottak be Crainie tanácsosnak, aki eddig a város gazdasági ügyeit intézte. A jövő hónap-tól kezdve ő fogja vezetni a város polgári és katonai ügyosztályát. A város költségvetésének adatait mostanában gyűjtik és rendszeresítik, hogy Peptea, az új pénzügyi tanácsos megfelelő áttekintést nyerjen az új költségvetés megalkotása körül. A városnázán egyébként a személyzeti változásokon kívül átcsoportosításokat eszközölnek a helyiségek körül is, amelyekben most nagytakarítás folyik.

— **Károlyi Mihály kártérítési pert indít a magyar államkincstár ellen.** Budapestről jelentik: Érdekes perek indulnak meg a budapesti polgári- és büntetőbíróóságok előtt, amelyekel Károlyi Mihály iadított részben a kincstár, részben pedig a belügyminisztérium ellen emlékiratainak elkobozása miatt. Károlyinak tudvalevőleg Münchenben megjelent „Egy egész világ ellen” című könyve, amely 1924 januárjában került Budapestre, azonban a belügyi nyomozók a belügyminiszter rendeletére hivatkozva, a Budapesti könyvkereskedésben levő példányokat lefoglalták. A lefoglalást Györki Imre képviselő annak idején a nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága előtt szövegezte, mert szerinte az elkobzás a törvény megkerülésével történt. Megemlítette Györki azt is, hogy a belügyminisztériumban egyes tisztviselők pénzért árusították az elkobozott könyveket. A perben dr. Györki Imre fogja Károlyi Mihályt a bíróság előtt képviselni.

— **Könyv a numerusz klausuzsról.** A leipzigzi „Der neue Geist Verlag” a jövő hetekben adja ki a bécsi kiváló zsidó tudósnak, Joseph Lazarusnak „Der Numerus Clausus in der Weltgeschichte” című nagyjérdeklő könyvét, — amely a világtörténelem fejezetein keresztül, a zsidó kultúra legkimagaslóbb etappéjait és leghíresebb képviselőit idezi. Érdekes a könyvnek a római kor numerusz klausuzsáról írott fejezete, amikor a római iskolárol kizárt zsidók megalakították a szíriai, pumbaditai akadémiákat, (Bethamidrasim) amelyek a klasszikus nyelv továbbművelői lettek. Beszél Arisztoteleszről, aki egy ily alexandriai zsidó főiskola hallgatója volt, továbbá Euclides latin fordítójáról, Moses Ibn Tibanról. Babylonban a zsidó tudomány az asztrológia alapvető ismereteit adta, Rabbi-Schaal-al Tibori felfedezi a fény sugártörésének elméletét. Salernóban Rabbi Joseph tanított, a metzi egyetemen Rabbi Gerson, akinek a levéltitok szentségéről írott könyve ma is alapja a modern jogtudományoknak. Az összehasonlító nyelvtant a tizenegyedik században a zaidó Jona Ibn Dsanak alapította meg. — Joseph Lazarus könyvét különben máris fordítják angol, francia, spanyol, orosz és héber nyelvekre s így világsikere biztosítva van.

— **Fuzionált a Kinizi és Unirea. Késő este érkezett távirat azt a szenzációs hírt közli velünk, hogy a temesvári Kinizi és az Unirea fuzionáltak és már vasárnap a fuzionált csapat játszik az országos bajnokság elődöntőért az aradi kerület bajnokával, az AAC-al.**

— **Kolozsvár városi üzemének kommercializálása.** Megirtuk, hogy két cég ajánlatot adott be Kolozsvár város tanácsához a villamosáram kibővítése és a városnak a haszonélvezetbe való bevonása iránt. A háromtagú bizottság, amelynek véleményezés céljából kiadták az ajánlatokat még nem készítette el előterjesztését, de már olyan irányban folynak kötelezettségnélküli megbeszélések, amelyek a városi üzemek kommercializálására céloznak. Mithogy a kommercializálás elve az állami üzemeknél már a törvényesség stádiumában van, a városok is hasonló szellemben akarják üzemüket gyümölcsözteni. A tanács a nagyváradi üzemek gazdasági vonatkozásait itt is életbe kívánja léptetni és megbízást adott az ottani városi üzemek adminisztrációja és üzleti élete tanulmányozására.

— **Csernovitzi diákok Erdélyben.** A csernovitzi egyetemi hallgatók egy körülbelül husz tagból álló csoportja az erdélyi viszonyok tanulmányozása céljából az ország rész nagyobb városaiba rándul ki. Első stációjuk Kolozsvár, ahova szerdán este hat órakor érkeztek meg. A diákok a város vendégei, akiknek megfojgák mutatni a város régebbi nevezetességeit és mindazokat a közintézményeket, amelyek a város kulturális fejlettségét igazolják.

— **Magyarországon egyelőre nem veretnek ércpenzt.** Budapestről jelentik: A szanalási bizottságban Korányi pénzügyminiszterhez kérdést intéztek az új magyar ércpenzre vonatkozólag. Korányi kijelentette, hogy az államnak nincs be rendezett pénzveredje és ha most akarnának egy új pénzverdet felalítani, az a mai drágaságban rengeteg összegbe kerülne. A kormány még nem határozott, hogy hozzájárul-e az állami pénzverő felállításához, vagy a Nemzeti Bankot bizza meg az új ércpenz veretésével. Amíg a kormány az ércpenz kérdésében dönteni fog, addig a papirpénz is megfelel rendeltetésének.

— **Főbontották a vízvezetési gépekre érkezett pályázatokat.** Megirtuk annak idején, hogy Cluj város tanácsa pályázatot írt ki különböző, a vízvezetési központba beállítandó gépek és szivattyúk szállítására. Mostanában járt le a pályázati határidő és a beérkezett ajánlatokat ma bontották föl a mérnöki hivatalban. Ot cluji cég terjesztett be különböző ajánlatot, amelyeknek összegei három és ötmillió lej között váltakoznak. Döntés még nem történt. Minden eddigi diszpozíció szerint a pénteki tanácsülés fog határozni a nyertes pályázat fölött.

— **Lezuhant Bismarck unokája.** Berlinből jelentik: Bismarck unokája, Otto német nemzeti képviselő, aki a német nacionalisták vezére volt, repülőgéppel lezuhant és súlyosan megsebesült. Ottót, a deutschvölkisch-ék annak idején kancellárnak jelölték.

— **Joint akció a máramarosi zsidó gyermekekért.** Máramarosról jelentik: A Joint itteni árvákat istápoló akciója a legjobb sikerrel jár. Az amerikai jóléti egyesület, amely régebbi kirendeltségeit felszámolta, amely szegénységre való tekintettel továbbra is támogatni kívánja az árvákat. A gyámoltakat különböző szöv. és varrógépekkel látják el és már folyósítottak is egy összeget a gyermekek téli felruházására. A legtöbb megtartott egészségügyi vizsgálat a háromszázhuszonöt árva közül negyvenkilencnél megállapította, hogy üdülésre szorultak. Ezeket Majszinba küldték Grünfeld Jakab vezetésével. Az üdülő helyen Gruber Izsák figadta a gyermekeket és gondoskodott elhelyezésükről.

— **Bombát találtak a budapesti Szabadság-téren.** Budapestről írják: A Szabadság-téren a tőzsdepalotával szemben a járókelők az egyik bokor aljában egy tojásgránátot vettek észre. Rögtön figyelmeztették a közelben posztoló rendőrt, aki megállapította, hogy egy tojásgránát és egy katonai rakéta hevert egymás mellett a bokor alatt. Azonnal értesítették a főkapitányságot, ahova mind a két tárgyat rövidesen beszállították. A rendőrség megindította a nyomozást és valószínűnek tartja, hogy a gránátot olyasvalaki helyezte el a szabadság-téri bokorok alatt, aki az utóbbi időben szabaddalmi akart a birtokában lévő veszedelmes tárgytól, ahogy a hatóságok megtorló intézkedéseit magára vonja.

* T. előfizetőink és hirdetőink szives tudomására hozzuk, hogy *Rosenzweig* Mór akvizitőr vállalatunk szolgálatából kilépett. Nevezett tehát sem előfizetések, sem hirdetések felvételére nem jogosult.

— **Gritta prefektus szabadságon.** Gritta Ovidius rendőrprefektus ma délelőtt kezdte meg egy hónapos szabadságát. A prefektust távollétében *Muntean* rendőrigazgató fogja helyettesíteni.

— **Egy zsidó író tragikus vége.** Krakkóból jelentik: Elimelech Menachem neves fiatal író és kiváló népszónok a napokban öngyilkosságot követett el feleségével együtt, akit a legműveltebb és legszebb zsidó asszonyok egyikének ismertek, aki a cionista némozgalomban nagy szerepet játszott. A boldog életet élő házaspár végzetes tettét afölött való elkeseredésében követte el, hogy néhány hónap előtt nyolc éves fiúcskájuk egy operáció következtében meghalt. Az érzékeny szülők nem bírták a gyermek elvesztése fölött érzett nagy fájdalmat és közös elhatározással gázmérgezéssel vetettek véget életüknek. A lengyel zsidóság körében a házaspár halála nagy részvétet keltett. Menachem fivére, Joel, a lengyel parlament tagja és a krakkói mizrachisták vezető egyénisége.

— **Háromezer munkás sztrájkol a kispesti mezőgazdasági gépgyárban.** Budapestről jelentik: A kispesti Hofner és Schranz mezőgazdasági gépgyárban a munkások béremelést követeltek. A gyár a munkások követelését nem akarta teljesíteni és ezért a gyárban dolgozó háromezer munkás sztrájkba lépett.

— **Ortodox irodák harca Ruszinszkóban.** Ungvárról jelentik: Az ugvári ort. kerületet még a múlt hónapban bekebelezte hatáskörébe a pozsonyi ort. iroda és a kerület ügyeit Pozsonyból dirigálta. Spira Lajos munkácsi főrabbi most tiltakozó táviratot menesztett a prágai kultuszminisztériumhoz, melyben hívei nevében erőlesen tiltakozik a pozsonyi ort. iroda eljárása ellen.

— **Az Erdélyrészi Központi Palesztinahivatal közleményei.** Az eddig leközölt városokon kívül a következő helységek Palesztinabizottságai jelentették be megalakulásukat: *Gherlán:* A bizottság elnöke Vajda Elek, titkár Vajda Jenő. Tagok: Herskovits Adolf, Salamon Dezső, Nasch B., Godel Izsó, Fischer Albert, Braun Sándor és Herskovits Benjámín. *Temesváron* a bizottság tagjai: Dr. Brisker Ezekiel, Eppler Izsák, Gescheidt Ferencz, Reiter Ernő, Schnabl Leo, Vermes Ernő, dr. Weisz Arthur. A bizottság minden szerda este gyűlést tart a Lloyd-kávéház helyiségében, ahol felvilágosítással szolgál az érdeklődőknek. *Nagyszalontán* a bizottság tagjai Bartók József, dr. Glück Áron, Guttmann Miksa és dr. Kálmán Jenő. *Szilágyosmlyón* a Palesztinabizottság elnöke dr. Samuel Vilmos, tagjai dr. Milicer József, Milicer Lajos, Karl Noé és Bród Bence. *Toplita Romanán* tagok Bermann Márkus, Ezri Samu. Ujhelyi Dezső. *Marosvásárhelyen* a bizottság elnöke dr. Erdélyi Emil, titkár Hirsch Simon, tagok Vas Albert, Deutsch Vilmos, dr. Bretter Rudolf, Kohn Henrik és Sárkány Samu. Hivatalból tagjai dr. Krausz Mór, Fritsch József a Keren Hajjeszód, Menyász Károly a Keren Kajjemet és Kohn Sándor a helyi csoport részéről. Tihanyi Dezső, mint sékelbiztos. *Erdőszentgyörgyön* dr. Samuel Samu, Berkovits Mihály és Farkas Ede a bizottság tagjai. *Csermón* a bizottság munkáját a hitközség előjárósága látja el.

Nagy harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat minden színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÓTÉR 13

Divatkeztükben és kötöttárunkban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

— **Amerikai zsidó munkások palesztinai testvéreikért.** Newyorkból jelentik: Julius elején küldték el az amerikai zsidó munkások a palesztinai munkások termelő-szövetkezetei fölségélyezését célzó gyűjtési összeg első részletét: *huszonöt ezer dollárt.* Ehhez az összeghez azonban nemcsak zsidó munkásközületek járultak hozzá, hanem magánosok is. A gyűjtési akciót most szervezték meg és egyelőre csak Newyorkban dolgoztak, Montreal, Cleveland, Toronto, Detroit, Filadelfia, Los Angeles és Boston városában bizottságok működnek és remélik, hogy legrövidebb időn belül ismét nagyobb összeget küldhetnek Palesztinába, ahol a munkások gazdasági szervezetei pénzhány miatt nehezen tudnak zöld égra vergődni.

— **Az osztrák tudományos expedíció Romániában.** A bécsi földrajzi társaság ötvenegy egyetemi tanár tagja, akik most Romániába jöttek, hogy tanulmányozzák az ország földrajzi és geológiai viszonyait, ma Giurguba érkeztek. A tudósokból álló expedíció megtekinti az ország földrajzi szempontból érdekes valamennyi vidékét és július hó 23-ikán érkeznek Kolozsvárra.

— **A sáskaraj megállított egy személyvonatot.** Egerből jelentik: A napokban a Poroszló felé haladó személyvonat két kis állomás között hirtelen megállott. A nyit pályán való megállás az utasok között izgalmat keltett s csak akkor nyugodtak meg, amikor megtudták, hogy a vasutvonalat sáskaraj lepte el és a vonat azért volt kénytelen megállni, mert a vonat keresői a csuszós tömegben nem bírtak előrehaladni, hanem csak egyhelyben forogtak. Végül is homokot szórtak a sínekre s így a vonat másfél óras késés után folytathatta útját.

— **Csődöt kértek a berlini Néopera ellen.** Berlinből jelentik: A berlini Westend-színház tulajdonosa esdőt kért a nagy Néopera ellen. A Néopera előadásait a Westend-színházban tartotta, de fizetési kötelezettségeit nem teljesítette.

— **A német vasutak átadása.** Berlinből jelentik: A német pénzügyminisztériumban tegnap döntő tanácskozások folytak a német birodalmi vasutak átadása kérdésében.

— **Befejeződtek a CFR és a hadügyminisztérium tárgyalásai.** Bukarestből írják: A CFR igazgatósága és a hadügyminisztérium közötti tárgyalások, melyek a CFR vasuti rendőrségi létszáma kibővítésére vonatkoztak, a mai nappal befejeződtek.

— **Megint öngyilkos lett egy budapesti tőzsdebizománnyos.** Budapestről jelentik: A Citadellánál *Szentiványi* József huszonkétéves tőzsdebizománnyos barátja szemeláttára agyonlőtte magát. A fiatal tőzsdebizománnyos bucsulevelében öngyilkossága okául azt hozza fel, hogy a tőzsde teljesen tönkrement. A tőzsdevesztéshez járult szerelmi csalódása is. Mivel így sem a szerelemben, sem a játékban szerencséje nem volt, nem akar tovább élni.

— **Az Erdélyrészi Központi Palesztina Hivatal közleményei.** Szászvároson a Palesztinabizottság elnöke Klopót Mihály, tagjai Ábrahám, Klein Áron, Schreiber Hillel, Schwertberg Donyó. A bizottság minden vasárnap délután 5-6 óráig az érdeklődők rendelkezésére áll. Dicsőszentmártonban Schwartz Mór, Kaszner Endre és Stössel József a bizottság tagjai.

— **A felesége sirján öngyilkosságot követett el.** Budapestről jelentik: *Lovász* Ferenc hetvenkét éves munkavezető, akinek a felesége négy hetet e-előtt halt meg, a felesége sirjánál beretvával keresztülvágta a nyakát. Hátrahagyott bucsusoraiban hat gyermekének azt írja, hogy nem bírt tovább felesége nélkül élni és ezért követelt el öngyilkosságot.

— **A „Szemle“ negyedik száma.** Ma jelenik meg *S. Nagy* László szépirodalmi folyóiratának negyedik száma. Az új lap gazdag tartalmát mi sem bizonyíthatja jobban, mint a következő tartalom: dr. Cserezyes Gy.: A természettudomány világából. Szomaházy István: Petőfi, Gyulai, Mészárh egykori lakóháza. Ormos Ede, Rác Imre novellái. Salamon László, Jakab Géza versei. R. M. Ayres regényfordítás, Anatol France novellafordítás. Régi magyar költők verse, hölgyek rovata s egy csomó illusztráció teszi változatossá a friss számot, amelyben *S. Nagy* László új regényt kezd „Posztócsev felámadása és második élete“ címmel.

* Felkérétnék mindazok, kiknek Kanadában ismerősük, vagy hozzátartozójuk van, hogy címüket e lap kiadóhivatalával közöljék.

KÖZGAZDASÁG

Az új tarifaemelés versenyképtelenné teszi az erdélyi faexportot

Hírek a tűzifaexport betiltásáról

(Cluj-Kolozsvár, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej árfolyamának zuhanásával pillanatnyilag az a helyzet állott elő, hogy az erdélyi fatermelők külföldre irányuló exportja a magyar osztrák és német piacokon átmenetileg fölénybe került a csehszlovák faexporttal szemben. Ezt az átmeneti előnyt a lej árfolyamának újabb emelkedése, főleg pedig az a hír, hogy a CFR fuvartarifáját augusztus hó elsején huszonöt százalékkal emeli, teljesen illuzóriussá tette. A legfőbb erdélyi exportcikk, a fa versenyképessége így újabb akadályokba ütközött, s újra ki van téve annak, hogy a minden illeték nélkül exportálható csehszlovák faexport teljesen kiszorítja a külföldi piacokról a román fát. A fatermelők annál is inkább érthetetlennek tartják a kormány ezen újabb tarifaemelését, mert a lej megszilárdulása folyamatban van és a tarifaemeléssel szemben éppen a súlyos vámillétek redukálását várták a kormánytól. Az erdélyi fatermelők körében ez a nézet, hogy az októberre beigért újabb tarifa-

emelés már egyenesen katasztrófális hatású lesz az erdélyi fatermelésre nézve, amivel együtt fog járni a külkereskedelmi mérleg teljes leromlása is.

Kompetens forrásból jövő értesüléseink szerint a kormány még a fuvardíj emelésénél is súlyosabb csapást készül mérni az erdélyi fatermelésre. Tudvalevő ugyanis, hogy a CFR vezérigazgatósága húsz-ezer vagon tűzifára tűzött ki árlejtést, amelyet e hó husz dikán fognak megtartani Bukarestben. A tűzifaexport egészen bizonyosra veszik, hogy ezen az árlejtésen egyetlen fatermelő sem fog megjelenni, nem pedig azért, mert mindenki nagyon jól tudja, hogy a CFR a neki szállított anyagokat nem szokta kifizetni. A kormány ezt igen jól tudja, a fatermelők ezen passzív viselkedésével szemben már jelezte is, hogy retorzió-képen egyszerűen betiltja a tűzifaexportot, így gondolván a termelőket arra kényszeríteni, hogy az árlejtésen mégis részt vegyenek és a CFR-nek szükséges huszezer vagon jót szállítsák.

Ujabb szigorító intézkedések a szeszgyárak ellen. Bukarestből írják: A pénzügyminiszterium szeszellenőrző osztálya a napokban új rendeletet hozott nyilvánosságra: „A szeszgyárakat ellenőrző-bizottság elrendeli, hogy az üzemeknél előforduló köztisztaság-ellenességeket a legszigorúbban fogja megbüntetni és minden esetben a gyár vezetőjét is felelősségre vonja”. E rendelet éle, mint hírlik, oda irányul, hogy újra okokat szerezzenek a szeszgyárak bezárására, melyek számának korlátozását a kormány most nagy szigorral határozta el.

Ércpénzre cserélik be az egy és kételejes papirbankjegyeket. Bukarestből jelentik: A bukaresti pénzügyminiszteriumban a napokban kezdték meg az egy és kételejes papirbankjegyek ércpénzre való becserelésének előkészítő munkálatait. A beváltások az adóhivatalok pénztáránál, a pénzügyigazgatóságnál és a Banca Nationala fiókintézeteknél pénztáránál fognak megtörténni.

Osztrák pénzügyintézetek Romániában. A bécsi bankkrízis folyamánként az Ausztriában tétlen nagybancok a román pénzpiac felé orientálódnak. Így a Wiener Bankverein csernovitzi fiókjának vezetése alatt további fiókokat szándékozik alapítani, az Angol-Osztrák Banknak ven már három romániai fiókja, de azok számát szaporítani kívánja. A Länderbancnak a háború előtt nagy romániai érdekeltisége volt és most újra felveszi az összeköttetést a Román Hitelbankkal. A „Mercur” Bank a csernovitzi Banca Nationala Commercialaet affiliálta.

A volt Osztrák-Magyar bank likvidálása. Bécsből jelentik: A volt Osztrák-Magyar bankot likvidáló bizottság július 18 ikán kezdi meg üléseit. A román kormány képviselőiben Kftimiu Antonescu pénzügyminiszteri tanácsos vesz részt a tárgyalásokon. Ez a likvidáló bizottság utolsó ülése.

A svájci frankot a dollár színvonalára akarják emelni. Bécsből jelentik: A svájci frank árfolyama a bécsi tőzsdén az utóbbi napokban feltűnően emelkedik. Hír szerint ezt az emelkedést az a bankkölcsön okozza, melyet Svájc áprilisban a newyorki Morgan-bankháztól szerzett. A 30 millió dollárnyi kölcsönt 1946-ban kell visszafizetni. A svájci pénzügyi kormányzat ezzel kapcsolatban arra törekszik, hogy a svájci frankot a dollárral egyenlő árfolyamra emelje.

Bécsi marhavásár. (Saborsky és Fiai cég távirati jelentése) Fölhajtás: 4877 hussertés, zsirsértés 2520. Elsőrendű zsirsértés élőszuliban 21—22500 korona, közönséges sertés 19—22000 K.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgőnyeim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Husküdemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

A magyar tranzító-kereskedelem megbénulása a MÁV aranyilletékei miatt. Tudvalevő, hogy a MÁV új aranytarifája husz aranykoronában állapította meg egy a belső, mint a kilépő határállomásokon a vámkezelési illetéket. A husz aranykorona papírtéke háromszázötvenkétezer magyar koronára rug, ami még olcsóbb cikkeknél is a fuvardíj felét teszi. Ezt a magas fuvardíjat a tranzító-kereskedlem nem bírja el s így a külföldi szállítók lehetőleg elkerülik a MÁV vonslait. Így többek között Csehország is Halmin keresztül szállít, miáltal több száz kocsis tranzító-díj jövedelmétől eszik el a MÁV.

Az orosz szovjetbank megkezdte működését. Moszkvából jelentik, hogy a szovjetbank, melynek alaptőkéje huszmillió aranyrubel, a napokban megkezdte tevékenységét. Az intézet alaptőkéjét az év végéig nyolcvanmillió rubelre fogják felemelni.

Leszerelték a korompai vasgyárat. Kassáról jelentik: A kiváló hírnevű korompai vasgyár leszerelését csaknem befejezték. A gyár négyezer munkásából mindössze négyszáz van még foglalkoztatva a lebontási munkálatoknál. A nagyszerű gépeket szétszedik és a géprezeket Odra szállítják.

A mai valutapiac

A mai valutapiacra a kínálat meglehetősen tartózkodóan viselkedett, jöllehet, a lej árfolyamát a nyitásnál 250-el jegyezték. Élénk vásárlási kedv mellett a következő árak alakultak ki: Osztrák korona 320—326, magyar korona 350—355, cseh korona 640—650, svájci frank 40 20—40 50, dollár 220—230, francia frank 11 30—11 50, font sterling 965—970, olasz lira 9 60—9 65.

Valutapiac július 16-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1150, Berlin —, London 935, Newyork 219 00, Róma 945, Zürich 40 00, Bécs 30 75, Prága 650, Budapest 40.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800 00, márká 55 5, leva 155, török lira 117 5, font sterling 985, francis frank 1175, svájci frank 41 00, olasz lira 10 00, drachma 405, dinár 265 00, dollár 219 00, lengyel márká 43 00, osztr. korona 33 50, magyar korona 29 25, cseh korona 677 5.

Zürich. Nyitás — Zárás: Berlin 130 00—130 50, Amsterdam 207 25—207 25, Newyork 548 00—548 00, London 3395—2396, Páris 2837 50—2827 5, Milano 2360—2362 50, Prága 1620 00—1625 00, Budapest 70 00—68 00, Belgrád 650 00—645 00, Bukarest 250 00—250 00, Varsó 103—108, Bécs 7750—7750.

Zsák

Zsineg

HAVAS DEZSÓ
TIMISOARA

Kötél

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Somogyi Emmi bucsufellépte és Somogyi Rózsa bemutatkozása a Hattyulovagban. Somogyi Emmi tucuzott és Somogyi Rózsa bemutatkozott a Hattyulovag tegnapi előadásán a kolozsvári Magyar Színházban. Az előadás kettős érdekessége elég szép számú közönséget vonzott a színházba. Csak az a kár, hogy a közönség sorában a karzat és az állóhely dominált és ez a körülmény rányomta bélyegét az egész estére. Somogyi Emmi a nézőtér a bucsuzónak kijáró udvarias szeretettel és tapsal fogadta mindaddig, amíg a karzat és állóhely tüntető tapsai és lábdobogása a komoly közönség kedvét a további udvariasági megnyilatkozásoktól el nem vette. Általában megállapítható az, hogy Somogyi Emmi, minden elvitathatatlan kvalitásai mellett is, két szezon leforgása alatt sem tudott a kolozsvári közönség szívébe férközni. Vajjon a közönség hibája-e ez, vagy a távozó művésznőé-e, afölött eltérők a vélemények. Somogyi Rózsa, a távozó művésznő hűga, jelenleg a temesvári színház szubrettje. Nagy általánosságban öröla is azt lehet megállapítani, mint a nővéréről: nagyon szépen táncol, idővel még igen keresett táncosművésznővé fejlődhetik — és ez az egyetlen érdeme. Alakítóképesége egyelőre még sok kívánivalót hagy még a lefokozott operett-igényekkel szemben is és énekhangja gyöngének bizonyult a kolozsvári színház nagy termében. A közönség őt is szeretettel fogadta. Gyula bácsi szerepét, a Homoktát Leóvey Leó vette át teljes sikerrel. A többi szereplők a régiak voltak.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Csütörtök: Kék mazur. (Utolsó előadás a szünet előtti. Kolbay Ildikó bucsuföllelése. Sorozatszám 471.)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: Csütörtök, július 17. Egy aszszony, aki ölt. Kalanddráma, Wilhelm Mars regénye után, 5 felvonásban. Filmre alkalmazta Kertész Mihály. Főszerepben: Lucy Daraine és Alfons Fryland.

Uránia-Mozgó: Csütörtök, jul. 17. Az utolsó előadások. A szíren. Szenzációs kalanddráma a halászkor életéből, 6 felvonásban. Ocean buvárok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

D. K. Déva. A Palesztinába való kivándorlási láz mostanában leginkább a lengyel városokban tapasztalható. Minthogy a bevándorlás elé úgy a Palesztina-hivatalok, mint a palesztinai kormány korlátokat szab abban a mértékben, ahogy azt az ország teherviselő képessége diktálja, Lengyelországban a kivándorlás egész különös fajtáját teremti meg. Szövetkezet-félőbe tömörülnek mindazok, akik öt-hatszáz fontnyi vagyon fölött rendelkeznek és közös vezetés alatt valamilyen lakratív vállalkozáshoz olyan összegeket adnak össze, hogy annak hozadékából megélhessenek. Természetesen ők maguk vállalni kötelesek aktív munkát is. A kisemberek ugyanosok szövetkeznek, minthogy azonban reájuk kevésbé van szükség mint a tőke fölött rendelkezőkre, ők csak sorshuzás útján jutnak abba a szerencsés helyzetbe, hogy egyikük-másikuk kijuthasson.

S. Tessler W. Brownville. Ön felesége kihozatalának ügyét sokkal jobban el tudja intézni ott kinn. Előfizetése lejárt, de a kiadchivatal azért még küldi továbbra is a lapot. Előfizetésért szíveskedjen beküldeni hat dollárt.

S. Brad. Cégeket elvből nem ajánlhatunk e helyütt. Forduljon bármely jobb divatárkereskedőhöz, aki megbízható félvilágosítással tud majd szolgálni.

K. M. Sanistau. Forduljon az Erdélyi Gazdasági Egyesülethez, (Cluj) ahol mindenre nézve pontos félvilágosítást kap.

I. E. Jeled-haaviv. Az említett dráma időtartama elegendő egy színházi est betöltésére. 2. Nem toglalkozhatunk szinpadí művek tartalmának közlésével e rovatban. Arra csak a kritikákban kerül sor — némelykor. 3. A film Erdélyben van és az ősz folyamán több városban szíre kerül. 4. Meseirőink az említett időszakban leginkább a csodatevő rabbiokról írtak névtelenül. 5. Az ősi ünnepek előtt.

B. B. Somlyó. Magyarországon az Omike foglalkozik művészi tehetséggel megáldott ifjak kiképzésével. Ha a fiuban valóban nagy a szobrász-tehetség, küldje őt fel alkalmilag Kolozsvárra. Együttal hozza fel műveit is. Itt ugyancsak művész-szabadiskola van, ahol tandíjat kell fizetni.

Bo

(Pár

Az olimkete nmenység eddigi A vereség elégedni Ugyane sigtől e belgakt angolok tak a v folytán Egy közeledő uszóvers jutott.

A teg

A Magyar Magyarban, Olanban, Holország— arányul olaszok o a zsüri p közben le sere térte is figyelv semmit s volt kifog volt a m A s nyertek. és Havasi

Páre

Amerika, kiesett. 1500 Győztes C rekord. 2. trália. 5. Vízipó arányban. 19: 0 arán 4: 0 arán 6: 3 arán

400 m Amerika 6 Ederle Au Buvárt fél pont, harmadik Trash An francia 26 23 és fél

200 m (Amerika) előfutam: (Amerika). 3-1 p., 2. 1. Lind (s két első he 100 métere delmekből.

Az Un noka. A t az utolsó b között, mel lentül végző adott az, h mérközéstől csapata lett telentl ért nyel az Un határviszony nyugodtan e dül csapat rott egység Románia leg a gyepen v asztalnál, a szerint anny

SPORT

Botrány az olimpiai kardcsapatverseny döntőjén

Magyarország elvesztette hegemoniáját a kardvívásban

(Páris, július 16. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az olimpiai tegnap esti napját a magyarok fekete napjának lehetne nevezni. Egyetlen reménységük, hogy továbbra is megtarthatják eddigi hegemoniájukat a kardvívásban, romba dönt. Az olaszokkal vívott küzdelmek során vereséget szenvedtek és így képtelenek megelégedni a világbajnokság második helyével. Ugyanakkor egy másik biztosnak vélt bajnokságtól estek el a magyarok a vízpólóban a belgáktól szenvedett vereség következtében. Az angolokat verő magyarok biztos favoritjai voltak a vízpólóbajnokságnak és most a vereség folytán kiestek a küzdelmekből.

Egyébként az olimpiai óriási léptekkel közeledik a befejezéshez. Nagyban folytak az uszóversenyek, a sakkturna pedig már döntőig jutott.

A tegnapi részletes eredmények:

A kardcsapatverseny döntőjébe kerültek: Magyarország, Olaszország, Csehország és Hollandia.

Magyarország győz a csehek ellen 9-7 arányban, Olaszország győz Hollandia felett 9-7 arányban, Hollandia győz Csehország ellen. Magyarországnak Olaszországgal 8-8, de 50-46 jobb tussal arányban a győztes Olaszország. A magyarok és olaszok összecsapásánál különösen botrány tört ki a zsűri pártoskodása miatt. A magyarok vívása közben le akartak vonulni csak a vezetők kérésére tértek vissza. Érdekes, hogy a zsűri elnöke is figyelmeztette a tagokat a pártoskodásra, de ez semmit sem használt. Különösen a cseh tag ellen volt kifogás, aki képzeltet felülmúlón rosszindulatú volt a magyar versenyzőkkel szemben.

A sakkturna előmérkőzéseit befejezést nyertek. Románia képviselői kiestek, míg Vajda és Havasi magyarok bekerültek a döntőbe.

Uzás

Párevezős verseny. Első futamban győz Amerika, második Franciaország, Magyarország kiesett.

1500 méteres gyorsúszóverseny döntője. Győztes Charlton Ausztrália 20 p. 10-6 mp., világrekord. 2. Arne Borg svéd. 3. Beaurepaire Ausztrália. 5. Hatfield angol. 5. Takahichi japán.

Vízpólok. Belgium győz Magyarországgal 7:2 arányban. Svédország győz Spanyolországgal 19:9 arányban. Csehország győz Irországgal 4:0 arányban. Franciaország győz Hollandia ellen 6:3 arányban.

400 méteres női gyorsúszás. Győztes Morelis Amerika 6 p. 2-2 mp. 2. Vainwright Amerika. 3. Ederle Amerika. 4. Molesworthy angol.

Búvárzás, döntő. Győztes Eve Amerika 13 és fél pont, második Johnson svéd 14 és fél pont, harmadik Clark angol 15 és fél pont, negyedik Trash Amerika 23 és fél pont, ötödik Vincent francia 26 és fél pont, hatodik Desjarding Amerika 23 és fél pont.

200 m. úzás első előfutava: 1. Steiten (Amerika) 2 26 p., 2. Henning (svéd). Második előfutam: 1. Decombec (belga) 3 1 p., 2. Navey (Amerika). Harmadik előfutam: 1. Flint (angol) 3 1 p., 2. Holléy (magyar). Negyedik előfutam: 1. Lind (svéd). Mivel a szabályok szerint csak a két első helyezett kerül a döntőbe, Sipos (magyar) 100 méteres világrekorder, kiesett a további küzdelmekből.

Az Unirea lett a temesvári kerület bajnoka. A temesvári kerületben tegnap zajlott le az utolsó bajnoki mérkőzés a Kinizsi és a TAC között, mely váratlanul eredmény nélkül, eldöntetlenül végződött. A mérkőzésnek döntő fontosságát adott az, hogy a Kinizsi bajnoksága függött a mérkőzéstől és ha azt megnyeri, a kerület bajnokságcsapata lett volna. Így, hogy a mérkőzés eredménytelenül ért véget, a bajnokság élére egy pont előnyvel az Unirea került. A Kinizsi ezáltal az új határviszonyok óta először veszti a bajnokságot, nyugodtan elmondhatjuk, hogy érdemtelenül. Egyedüli csapat Romániában, melynek teljesen kiforrott egységes stílusa van. Mai formáját tekintve Románia legjobb játékerőt képviselő csapata. Nem a gyepen vesztette a bajnokságot, hanem a zöldasztalnál, ahol a nálunk is ismert Suciú recipe szerint annyi mérkőzést semmisített meg, amennyi

ahhoz, hogy az Unirea bajnok legyen szükséges volt. A temesvári kerületben lejátszott bajnok mérkőzés az egész országban nagy visszatevészt szült és a vélemények még akkor sem változnának a temesváriakkal szemben, ha a Kinizsinek is lehetővé tennék a megóvott őszi TMTE mérkőzés újrajátszását.

Az intéző-bizottság ülése. Az intéző-bizottság tegnap este ülést tartott, amelyen többek között hivatalosan is befejezték a bajnoki szezon és a kolozsvári kerület bajnokává az Univeritateát nyilvánították. A második helyre a Victoria, a harmadikra a CFR, a negyedikre gólarányhátrány miatt a Haggibor, ötödik helyre a KAC és az utolsó helyre a KKSE került. Elhatározták, hogy még egy ülést tartanak a jövőhéten kedden, amelyen a jövő évi bajnokság kérdését is elintézik és ezután a bizottság egyhónapi nyári szünetet tart. Több igazolási ügy elintézése után az ülés véget ért.

Külföldi eredmények: **Krakó:** WAC—Kraakovia 3:2. **Grác:** Grác válogatott—Zágráb válogatott 4:0 (2:0). **Lemberg:** Amateur—Pogon 1:0. **Hamburg:** HSV—Landskronen (Svédország) 5:2. **Miskolc:** UTE—Miskolci Vasutas Club 1:0 (1:0).

Vízpólok eredmények: Magyarország b válogatott csapata Hannover válogatott csapata ellen szombaton 4:1 arányban, vasárnap pedig Hildesheim válogatott csapata ellen 6:0 arányban győzelmet aratott.

NYILTTÉR

E rovatban közöltékért a szerkesztőség nem felelős.

A filmtörvényszék a mai napon a bucaresti Sarpic cég által az Urania igazgatósága ellen „A két árva” filmcím bitorlási perében D. W. Griffith elnökleje alatt a következő ítéletet hozta:

Tekintettel a kihallgatott Gish Lilian és Dorothy tanuk vallomására, akik eskü alatt kijelentették, hogy az Urania-mozgóban előadott „A két árva” című filmnek, amelynek eredeti címe „Buffalo Bill” és rendezője nem a híres amerikai D. W. Griffith, sohasem játszottak.

Tekintettel a név védelméről szóló törvény intézkedésére és

tekintettel a Magyar Színház igazgatóságának azon kijelentésére, hogy az eredeti „A két árva” című filmet kolozsvári közönségnek be akarja mutatni:

1. Elrendeli, hogy az Urania-mozgó egy hónappal bezárassék, hogy mindenki csak a Magyar Színházba járjon.

2. Elővigyázati intézkedésként, hogy minden művészi film kedvelője csak a Magyar Színházba menjen, elrendeli az Apollo-mozgónak is a bezárását.

3. A Magyar Színház köteles a modern kor leghatalmasabb tragédiáját: „A két árva”-t, melynek főszereplői Gish Lilian és Dorothy, a kolozsvári közönségnek bemutatni.

4. A kolozsvári közönségnek kötelessége a pénztárnál idejében megjelenni, hogy minden torlódás kikerültesék.

MILKA SUCHARD
TISZTAN ALPESI TEJ, KAKAO ÉS CUKOR.

butort, zongorát
Marosvásárhelyre
SZÉKELY ÉS RÉTI
WEDLERÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortorvart
szatolok tanárszékvezetők letelepítési szerezési

Házlebontás

miatt

SZABÓ JENŐ

selyem- és szövetáruháza Cluj, Calea .egele Ferdinand 5. sz alatt a következő árakban

elárusítást

rendez:

- 1 mtr. karton , 26
- 1 „ mosó de- 39
- lén, ruhára .
- 1 mtr. zefir, férfi 42
- ingre . . .
- 1 mt. fehérnemű 37
- vászon . . .
- 1 mt. sima crepp 39
- 1 méter kockás 65
- crepp száda .
- 1 mtr. 100 cm. 98
- széles epong
- 1 mtr. grenadin 73
- különböző min-
tában . . .
- 1 mt. csikos és 65
- kockás szövet
- m. tiszta gyap-
ju csikos szövet 250

Selymekben,
szövetekben és
grenadinokban
nagy választék!

Telefon **479** Telefon

